

STATENS KUNSTFOND

H.C. ANDERSENS BOULEVARD 2 / 1553 KØBENHAVN V
T: (+45) 33 74 45 40 / WWW.STATENSKUNSTFOND.DK
MAIL: SKF@STATENSKUNSTFOND.DK
/ STATENS KUNSTFOND FREMMER DANSK SKABENDE
KUNST. FONDEN PRÆMIERER HØJ KUNSTNERISK
KVALITET OG STØTTER TALENTFULDE KUNSTNERE

Begrundelser for indstilling af 4 kunstnere til at modtage livsvarig ydelse.

Billedkunstner Ole Broager, f. 1947

Billedhuggeren Ole Broager er født 1947. Hans interesse for billeder og figurationer af håndgribelig karakter er tydelig gennem hele hans produktion. Der er noget rørende ved den fysik, der kendetegner Ole Broagers arbejde. Alle former synes at være vokset ud af en nærhed til stoffet, en slags "koloni-havestil" hvor rummet virker intimt, hjemligt og godmodigt som bord, bænk og stole i træ og hvor billeder på væggen ikke blot ligner billeder men selve væggen med dets ru mønster og saftige tegneseriemotiver.

Ole Broagers billeder er tunge. For det meste er de direkte handlinger som kartoffeltryk, træsnit og linoleumstryk overført med fed farve på udsøgt kejtet melankolsk og humørfyldt tidstypisk materiale som eksempelvis tapet eller voksdug. Ole Broagers skulpturer er sprunget ud på gulvet eller røget ned fra loftet, hænger i en tynd tråd, kæder eller er vokset ud af væggen som den største selvfølgelighed. Hvad er motivet for et kunstværk? Ole Broagers svar kan lyde: En vandkande, et springvand, en fontæne, en gryde hvor negeren koger sin suppe på ben eller en tønde med påskriften: HEJ SØMAND. Der er en forkærlighed for vand. For det sted hvor formen møder det flydende. Der er gentagelser i værket, lamper og underlige lange mænd som skåret i pap og strikket sammen i store rum. Der er broer og landskabelige flyden ud som i Bro og ager og hænder der peger retningsløst i rummet. Ole Broager digter finurligt og bruger formerne. Han har lavet værker med rigtige hatte og overfrakker og staværer af træ med overfrakker af gips, øer der bærer abeører og paraplyer... Olympiske ringe, grøn-lænder i kajak og sæler i træ. Ole Broagers værk er rigt og fabulerende og alligevel ikke helt uden pointer. For hvad ser vi? Indianer, grønlandere, rotte. Forsøgsdyr, udsatte grupper, sociologiske eksperimenter i kunstinstitutionen? Bag det godmodige ydre lurer samfundskritikken. På enhver voksdug findes et motiv og Ole Broager tilføjer endnu et: Skulpturen stiller spørgsmål til den omgivende verden om eksistensen.

Ole Broager insisterer på at udfordre tilværelsen væsentligt med sin vidtspændende kunst. Derfor indstilles han til Statens Kunstfonds livsvarige ydelse.

Fotograf Tove Kurtzweil, f. 1938

Fotografen Tove Kurtzweil er født 1938. Hendes interesse for det fotografiske medie blev for alvor vakt i "mesterlære" hos kemigraf og fagfotograf Niels Kurtzweil. Siden begyndte Tove Kurtzweil som portrætfotograf med eget studie. Som billedkunstner er hun selvlært.

Tove Kurtzweils nære forhold til mørkekammerprocessens uendelige tonale variationer og det fotografiske aftrykks mange muligheder har givet dansk kunst en af sine væsentligste fotografiske billedpoeter. Hendes evne for at arbejde ikke kun med motiver fra portrættet til landskabet men også med selve lysets og kemiens forunderlige verden har skabt et unikt fotografisk oeuvre. Tove Kurtzweil reproducerer sjældent et fotografisk værk, hun gentager ikke sig selv, men lader stemninger og fortolkninger stå åbne. Hendes fotografier virker intuitive, hun lægger vægt på eksperimentet og lader gerne negativet danne fundament for en vandring i det uvisse og sfæriske, hvilket dog ikke betyder, at hun giver slip på teknisk kunnen. Tværtimod. Tove Kurtzweil vægter blot følelsen frem for intellektet, poesien frem for den strengt rationelle fremgangsmåde. Med nogen ret kunne man mene, at hun giver sig sanserne i vold som en danser eller musiker der ikke har et fast repertoire, men et antydnet udgangspunkt hvoraf den fotografiske verden skal opstå og udvikles. Det arbejde kræver koncentration, ro, erfaring og indsigt i fotografiets virkemidler. Tove Kurtzweils fotografiske resultater, hendes kunst, er improvisationer, fotografiet er et flow der har et eget liv.

I fotoserier eksempelvis fra Tranquebar 1996 er det således ikke den gamle danske kolonis forfaldne bygninger der bare dokumenteres. Beskueren får yderligere lov at mærke lyset, tiden, varmen og rummet der har gennemstrømmet stedet. Således er nostalgiske momenter nærværende og fremkaldt af kemiske bade hvor fotografiet er blevet bruntonet. Det er Tove Kurtzweils æstetiske overvejelse – hvordan viderebringe stedets ånd og dets skønhed? Sanseligheden er til at tage og føle på. I en årrække har Tove Kurtzweil undervist og siddet i bestyrelsen for Fotoskolen Fatamorgana og sat et betydeligt præg på yngre generationer i dansk fotografi. Tove Kurtzweil er et levende eksempel på en kunstner, hvor liv og værk føres sammen i både social og æstetisk forstand. Derfor indstilles hun til Statens Kunstfonds livsvarige ydelse.

Forfatter Niels Frank, f. 1963

Forandring og forvandling

Niels Frank er født i 1963, og debuterede i 1985 med en samling formfuldendte digte, "Øjeblikket". Herefter fulgte yderligere to digtsamlinger, "Digte i kim", 1986, og "Genfortryllesen", 1988, skrevet i et syngende og skønhedssøgende sprog. Efter en længere udgivelsespause vendte Niels Frank tilbage dels med essays og dels med digte, som syntes at være i et slags åbent opgør med den tidligere praksis, sådan som det f. eks. finder sted i digtsamlingen "Tabernakel", 1996. Overalt hos den genfortryllede Frank, støder man herefter på overvejelser over hvad poesi og kunst er eller kan være,

og der er en underliggende skepsis over for alt hvad der lægger ensrettende regler og rammer ud for kunstneriske praksis. I "Livet i Troperne", 1998, står der således: "Alt hvad der ikke kan nedbryde sig selv eller kritisere sig selv eller overskride sig selv, alt hvad der ikke kan ødelægge sig selv, er ikke kunst."

Denne strategi har Niels Frank siden fulgt i sine bøger. Ødelæggelsens og omvendingsens motor trækker forfatterskabet fremad og lader det hele tiden afsøge nye former og formuleringer. For Frank er litteraturkritik også en æstetisk genre. Hans fine essays, som bøgerne "Første person, anden person", 2004, og "Alt andet er løgn", 2007, vidner om sproglige kvaliteter, der lader Niels Frank indgå i en essayistisk tradition, der tæller navne som Villy Sørensen, Hans-Jørgen Nielsen og Per Højholt. Niels Frank er en af vores bedste essayister og det er en genre, der i allerhøjeste grad har brug for forfattere der kan holde den ved lige og forny den.

Poul Borum plejede at drille Niels Frank med at hver ny bog af Frank, var et nyt bud på hans poetik, og det er rigtigt for så vidt, at han konstant er på jagt efter nye måder at anskue poesien på. Han har således som formidler og rektor på Forfatterskolen været med til at introducere specielt en bred vifte af udenlandske digtere og her særligt amerikansk poesi til dansk. Niels Frank er anfægtet, hans omgang med litteraturen er alvorlig og ambitiøs, og hans tekster bærer præg af en frapperende ærlighed og et oprigtigt engagement. Det sker i et sprog der rummer en ligefrem mundtlighed forbundet med en stærk vilje til form og koncentration:

Egentlig går det godt her i marts. Misforstå mig ikke.

Men hvor bliver man dog træt af at bære sig selv rundt på et fejleblad
at æde alt det saltkød

pille små hår af skulderen dag ud og dag ind.

Eller jeg gør. Måske skriver jeg kun digte for at undgå dét.

Pilleriet.

(p. 53, Én vej, 2007)

Det mundtlige og den hverdagsagtige frasering undersøges på lige fod med rytme, gentagelse og variation. Ad flere veje nærmer Niels Frank sig det, han kalder kritisk litteratur, som ikke er hverken opbyggelig eller overskuelig, men heller ikke er adskilt fra den omverden som den forsøger at beskrive og skrive sig op imod.

Det er en poesi som er indrullet i verden; den ruller sig hellere i sølet end sidder fornem og alene i et elfenbenstårn:

Jeg glemmer hvor vidunderlig verden er.

Undskyld hvis jeg sagde

noget andet.

(p. 35, Én vej, 2007)

Niels Frank har blandt andet modtaget Emil Aarestrup Medaljen (1995), Otto Gelsted Prisen (1999) og Georg Brandes Prisen (2008)

Forfatter Ida Jessen, f. 1964

Ida Jessens forfatterskab har været i stadig vækst siden debuten i 1989 med novellesamlingen "Under sten". Og i dag har hun placeret sig som den forfatter i mellemgenerationen, der med størst styrke og overbevisning løfter den samtidsrealistiske arv fra Henrik Pontoppidan over Tage Skou-Hansen og Erik Aalbæk Jensen.

En foreløbig kulmination på forfatterskabet kom for et par år siden, hvor Ida Jessen med måneders mellemrum udsendte hele to betydningsfulde romaner, dels "ABC" (2005), som er et moderne ægteskabsdrama, dels "Det første jeg tænker på" (2006), som ajourfører den danske præste/degneroman (Blicher, Martin A. Hansen).

Et kendetegn på samtidsromanen er, at den griber tiden. Det kan lyde som en banalitet og en overflødighed i vores moderne epoke. Vi får jo 24 timer i døgnet samtiden tygget og spyttet ud i medier og analyser. Alligevel kan man få følelsen af, at tiden ikke rigtigt bliver grebet i struben, som Elias Canetti en gang formulerede det. Men det sker hos Ida Jessen. Hun afdækker strukturer og fænomener som er karakteristiske for vores tid, men ikke altid er tydelige i den offentlige debat eller kollektive eftertanke, hvilket kan skyldes blinde vinkler, forsinkede tankemåder eller diverse former for politisk korrekthed. I "ABC" er emnet det moderne ægteskab, ikke mindst skilsmissemis og det bitre slagsmål om barnet. Romanen gennemlyser overrumplende et nyt, asymmetrisk forhold, hvor manden ikke længere repræsenterer det stærke køn. Han er jeg-svag og rådvild, både i den personlige relation og i forhold til myndigheder. I "Det første jeg tænker på" er scenen sat for de intense følelsesmæssige reaktioner, når den "velfungerende" familie rammes af pludselig død. Også denne roman tematiserer den moderne, suveræne kvinde, der til overflod er kvindelig præst og en blid, blond samlende figur for et helt sogn. Lysengel og ledestjerne, også - måske ikke mindst - i egen forståelse. Romanen stiller endvidere gennem sin fortæller skarpt på den modsætning mellem singletilværelse og familieliv, der i vor tid både er hårdt optrukket og følelsesmæssig ambivalent.

Samtidsromanen bliver ofte diskret nedvurderet som en genre, der må give køb på både psykologisk dybde og fortællemæssige raffinementer. Ida Jessens forfatterskab viser, at det ikke behøver at forholde sig sådan. Så langt fra endda.